

6. Luku "Hyi, onpa ne tahmeita", Sini sanoi inhoten hypistellessään suolia käsissään. Jaakko oli juuri saanut nyljettyä saaliiksi jääneen jäniksen ja pesi käsiään järven vettä. Hän hymähti jotenkin aikuismaisesti Sinin sanoille. "No pakkoko niitä on sit hypistellä?" Hän mutisi silmiään pyöritellen. Matti ei voinut olla huvittumatta pikkuvanhasta sävystä hänen äänessään. "Ihan ko matoja tai jotain", Sini jatkoi hänestä välittämättä, "Kokeile vaikka" Hän tuli Jaakon luokse ja heilutteli suolia hänen edessään. "Hyi hitto, vie ne pois!" Jaakko huudahti ja väisti hämmästyttävän nopeasti ennen kuin suolet osuivat häneen. Hän roiskautti kostoksi vettä Sinin päälle. Sini nauroi hänen reaktiolleen, jahtasi häntä hetken suolien kanssa. Sitten yhtäkkiä hän viskasi suolet Matin syliin ja huusi: "Hippa! Sie oot se!" "Hei! Ei oo reiluu, en ollu valmis!" Matti huudahti närkästyneenä ja lähti juoksemaan kikattavan Sinin perään suolet käsissään. Kukaan heistä ei huomannut, että he olivat tulleet pois metsästä Jaakon pihaan. Jaakko huomasi Juhan ensimmäisenä, pysähtyi kuin seinään ja kalpeni. Sini ja Matti huomasivat saman muutamassa sekunnissa ja lopettivat myös juoksemisen. He perääntyivät vaistomaisesti muutaman askeleen. Nuo rujot, tylyn näköiset kasvot säikäyttivät heitä. "Mitä hänen kasvoilleen on tapahtunut?" Sini kuiskasi Matille. Jaakon silmissä oli tuskaa ja pelkoa, kun hän viittoi heitä olemaan hiljaa. Juha tuijotti Jaakkoa jäätävästi. "Juha minä...", Jaakko mutisi katse maahan painettuna. Juha oli muutamalla harppauksella hänen luonaan ja vihainen irvistys vääristi hänen kasvonsa. "Voi helvetin helvetti sun kanssa! Montako kertaa oon sanonu sulle, ettei ruuan kanssa leikitä?! Saamarin kakara, luulekko meitä niin rikkaiks että voit kohdella ruokaa ihan miten tahansa?! Sitten ko rupeet ihte hankkiin oman elatukses ja tekeen oikeita töitä voit leikkii minkä kerkeet!" "Oon pahoillani – ei ollu tarkotus...", Jaakko mutisi onnettoman katse maassa. "Se oli oikeestaan miun vikani", Sini puuttui puheeseen rohkeasti, "Jaakko ei tehny mittään, se oli miun idea, ihan tosi." Juha tuhahti halveksivasti Sinin sanoille. "Minuu ei kiinnosta pirun vertaa kenen idea se oli", hän murahti. Sitten hän kääntyi taas tuijottamaan Jaakkoa. "Ja sinä tuut justiin sisälle ko oisit jo", hän sanoi tyyliä Jaakolle. Jaakon silmät laajenivat pelosta ja hän astui muutaman askeleen taaksepäin. "Juha minä oon oikeesti pahoillani", hän sanoi vapisevalla äänellä, "En tee sitä enää koskaan, vannon sen." "Nyt heti, Jaakko. En käske enää toiste", Juha ärähti uhkaavasti. "Etköhän sie voi sanoo asias Jaakolle tässä ulkonakin", Sini sanoi päättäväisellä äänellä ja tarttui Jaakkoa suojelevasti kädestä. Jaakko pudisti päätään hänelle. "Elä ny puutu tähän", hän sanoi hiljaa Sinille. Juha naurahti pilkallisesti. "Siinä kuulit – pidä sinä likka huoli vaan omista asioistas." Sitten Juha tarttui lujasti Jaakon käsivarresta ja lähti raahaamaan häntä kuin räsynukkeä kohti taloa. Sini ja Matti vaihtoivat paljonpuhuvan katseen ja kuin yhteisestä sopimuksesta lähtivät ripeästi, päättäväisin askelin kävelemään heidän perässään talolle. Mikään muu kuin Jaakon epätoivoinen, anova katse ei olisi saanut heitä pysähtymään. Hän muodosti huulillaan sanat: "Häipykää" ja pudisti kiivaasti päätään. He ehtivät nähdä vielä hänen pelokkaat kasvonsa oviaukossa ennen kuin ovi läimäytettiin kiinni. Pitkään he tuijottivat toisiaan painostavan hiljaisuuden vallitessa. Mitään sanottavaa ei ollut. He istuivat ruoholle ja nyppivät korsia hermostuneena, välillä tuijottaen suljettua ovea. Ovi pysyi kiinni pitkään. Kun ovi viimein aukesi, Jaakko juoksi. Matti ei ollut koskaan nähnyt hänen juoksevan niin kovaa. Itse asiassa hän ei ollut koskaan nähnyt kenenkään juoksevan niin kovaa. Sini huudahti hänen nimensä ja huomattuaan, ettei hän aikunut pysähtyä lähti myös juoksemaan. Matti juoksi myös, yritti pysytellä Sinin rinnalla, mutta jäi väkisinkin jälkeen. "Jaakko, pysähdy!" Hän huusi niin kovaa kuin jaksoi. Jaakko ei pysähtynyt, ei edes kääntynyt vaan jos mahdollista juoksi entistäkin kovempaa. Sinikin juoksi yhä nopeampaa ja Matti pelkäsi hukkaavansa pian heidät molemmat näkyvistään. Jaakko juoksi metsään ja hetken päästä Sini katosi hänen perässään metsään. Tullessaan metsään

Matti tajusi kadottaneensa heidät. ”Sini!” Hän kuuli Sinin huutavan vastauksensa ja lähti juoksemaan huudon suuntaan. Kohta hän jo erottikin Sinin hahmon puiden välistä. Matti pääsi sen verran lähelle Siniä että sai nyt näköyhteyden myös Jaakkoon. Hän juoksi edelleen, mutta jotenkin hoippuen, välillä hän myös törmäili puihin, hengähti hetken puuhun nojaten ennen kuin taas jatkoi juoksuaan. Matti tajusi, että puihin oli jäänyt verta ja nielaisi palan kurkustaan. Sini tajusi saman, he vaihtoivat pikaisen katseen ja kiristivät tahtiaan. ”Jättäkää minut rauhaan!” Jaakko huusi ja hänen äänensä särähteli itkusta. ”Tiiät ettei myö tehä sitä!” Sini huusi takaisin, kun hengästykseltään kykeni, ”Ei se oo mikkään vaihtoehto! Sie voit joko pysähtyy suosiolla, tai sit juokсутtaa meitä täs koko loppupäivän! Se on ihan siusta kiinni!” Jaakko juoksi vielä hetken, mutta pysähtyi lopulta lammelle. Hän seiso i hetken selkä heihin päin ruumis vavisten, putosi sitten polvilleen sammaleelle kätkien kasvonsa käsiinsä. Sini ja Matti istuivat hänen viereensä molemmin puolin. Matti tajusi, että hänen toinen paitansa hiha oli revennyt ja käsivarressa oli tummanvioletit sormenjäljet. Hän huomasi Sinin ilmeestä, että tämä oli huomannut saman. He vaihtoivat pikaisen katseen, eikä kumpikaan hetkeen tiennyt mitä sanoa. Jaakko piti kädet tiukasti kasvoillaan, hänen sormiensa välistä valui pieniä pisaroita verta. Hän hengitti raskain vedoin, melkein rahisevasti. ”Ookko kunnossa?” Matti kysyi lopulta. Hän ymmärsi heti sanottuaan sen, että se oli varmasti typerimpiä kysymyksiä joita hän oli koskaan kysynyt. Tietenkään Jaakko ei ollut kunnossa - se oli ilmiselvää - mutta hän tunsi tarvetta katkaista tämän painostavan hiljaisuuden jotenkin. Jaakko pudisteli päätään, yritti naurahtaa katkerasti, mutta sai aikaiseksi vain uikutusta muistuttavan äänen. Hän toivoi että olisi voinut saada kyyneleet lakkaamaan. ”En”, hän sanoi hiljaa pakottaen äänensä tasaiseksi, kyyneliään nieleskellen, ”En oo ihan elämäni kunnossa – mut oon ollu pahemmassaki.” Matti ei osannut päättää kumpi ahdisti häntä enemmän, Jaakon vapiseva, katkonainen ääni vai hänen epätoivoinen yrityksensä kuulostaa urhealta. ”Jaakko mie... - Mie oon niin pahoillani. Tää on kokonaan miun vikani”, Sini sanoi hiljaa ääni surkeana ja täynnä itsesyytöstä. ”Ei se sun vikas ole – Juha on aina tommonen, ihan sama mitä teen tai jätän tekemättä”, Jaakko sanoi katkerasti. Vasta nyt Jaakko otti hitaasti kädet kasvoiltaan, antoi niiden valahtaa sivuilleen. Vaikka Matti oli nähnyt pahoja mustelmia äitinsä kasvoilla koko pienen ikänsä, hänen oli pakko kääntää katseensa pois silkasta inhosta. Hän irvisti vihaisesti, pudisteli päätään epäuskoisena. Sini purskahti itkuun, mutta ei surusta, eikä edes säälistä, kuten Matti oli ensin kuvitellut - vaan raivosta. ”Se kärsii tosta vielä”, Sini sähähti ääni vihasta väristen, kyyneleet poskillaan, puristaen käsiään nyrkkiin. ”Usko ko sanon, mie pistän sen kärsimään tosta hyvästä.” Niin sanoessaan Sini pyyhkäisi kyyneleen poskeltaan ja tuijotti Jaakkoa rävähtämättömästi silmiin. Jaakon toinen silmä oli lähes kokonaan muurautunut umpeen. Alahuuli oli sairaan violetti ja turvonnut, poskessa ja silmäkulmassa oli ruma avohaava. Murtunut nenä oli vääntynyt irvokkaasti ja hän näytti siltä, ettei hänen kasvoissaan ollut enää jäljellä paljonkaan ehjiä luita. Nenästä valui ohuena, lakkaamattomana verta hänen kaulalleen ja paidalleen, hänen kätensä olivat tahmeat verestä. Kaulassa oli rumia, kellertäviä mustelmia. Hän itki edelleen, ei niinkään kivusta kuin nöyrytyksestä, hengähti muutaman kerran ja yritti saada kyyneleet lakkaamaan. Hän sai pakotettua huulilleen surullisen hymyn, vastasi Sinin katseeseen tuskaisella ilmeellä. ”Et sinä sille asialle mittään voi tehä”, hän sanoi alistuneesti, ”En tiiä voiko kukaan.” ”Kattellaan voinko”, Sini sanoi uhkaavasti ja puristi huulensa päättäväisesti yhteen. Sitten hän kasteli esiliinansa lammessa ja alkoi puhdistaa Jaakon kasvoja verestä jotenkin äidillisillä eleillä. Jaakko irvisteli tuskasta, yritti väistellä hänen kosketustaan, mutta lopulta hänen oli taivuttava Sinin järkkymättömän katseen edessä. 7. Luku Samana päivänä he tekivät ensimmäistä kertaa verivalan ja vannoivat toisilleen ikuista ystävyyttä. Heidän veriset sormensa kietoutuivat

yhteen ja he puristivat toistensa käsiä niin kovaa, että se sattui. Heidän sekoittunut verensä valui sammaleelle. He istuivat koko päivän lammella ja kertoivat toisilleen salaisuuksia. Viattomia, lapsellisia salaisuuksia, jotka piristivät tunnelmaa, mutta myös unelmiaan, ajatuksiaan, pelkojaan ja toiveitaan. Ensimmäistä kertaa elämässään kaikki puhuivat täysin avoimesti kaikesta mitä heille oli tapahtunut, laskivat täydellisesti kaikki suojuksensa toistensa edessä, kunnes mitään salaisuuksia ei enää ollut kerrottavana. Jaakko kertoi ensimmäistä kertaa koskaan äitinsä kuolemasta. Hän puhui nopeasti kuin olisi pelännyt rohkeutensa pettävän, jos puhuisi liian hitaasti. Jaakko kertoi äitinsä kuolleen synnyttäessään häntä. Hän kertoi miten Juha oli kerran yrittänyt hukuttaa hänet sadevesitynnyriin. ”Se sanoo aina, ettei mun ois koskaan pitänyt syntyä, ni äiteeki viel eläis”, Jaakko mutisi. Hänen äänensä oli hätkähdyttävän tyyni, mutta kertoessaan hän tuijotti kiinteästi järvelle ikään kuin ei olisi halunnut kohdata toisten reaktioita. Sini liotti veristä esiliinaansa vedessä ja oli hyvin hiljainen. Sellaista ei tapahtunut usein, yleensä hän oli heistä eniten äänessä ja keksi aina jotain sanottavaa. Se oli yksi niistä syistä miksi Matti hänestä pitikin. Siksi tämä pitkä hiljaisuus hämmensi poikia. Hän tuijotti jonnekin kauas ja hänen silmänsä näyttivät niin oudoilta, että kukaan ei uskaltanut sanoa mitään. Lopulta Sini kertoi isänsä kävelleen järveen viinapäissään. Siitä oli melkein vuosi aikaa. Hänellä oli Sinin neljävuotias pikkuveli sylissään. Hän kertoi sen tyynesti ja hyvin asialliseen sävyyn, silmät suurina ja tietäväisinä. ”Äitee sano, et se vihastutti veenväen. Mut en tiä mitä veli oli tehny, se oli nii pieni, ettei se osannu kettään vihastuttaa.” Hän sanoi sen kuin se olisi ollut haaste. Hetken hiljaisuuden jälkeen hän kertoi myös nähneensä äitinsä viiltelevän joskus ranteitaan ja kutovan sukkia ja villapaitoja hänen pikkuveljelleen, koska järven pohjassa oli niin kylmä. Joskus äiti pisti hänetkin kutomaan, vaikka hän ei oikein osannutkaan. Pitkän harjoittelun jälkeen hän oli kuitenkin saanut aikaiseksi pienen huivin. Niin sanoessaan Sini roiskautti jalallaan vettä uhmakkaasti niin että kaikki kastuivat. Hetken kukaan ei osannut sanoa mitään. Silloin Mattikin kertoi ensimmäistä kertaa niistä lukuisista kerroista kun isä oli pelottanut häntä niin että hän oli mennyt piiloon joskus moneksi päiväksi. Hän puhui äidistään, joka aina yhtä järkähtämättömästi otti lyönnit vastaan, ettei lasten tarvitsisi, oli aina valmis menemään väliin päättäväisine katseineen ja sitoi huulet yhteen puristettuna miehensä aiheuttamat haavat, tyrehdytti verenvuodon aina taitavasti. Hän kertoi kaikista niistä kerroista, kun äiti oli luvannut jättää isän, mutta ei kuitenkaan koskaan tehnyt niin. Hän kertoi, miten äiti oli monet kerrat sanonut, että isä löi koska se rakasti. Se on hänen tapansa vain osoittaa välittämistä. Hän puhui Sannasta, miten hänen palanut ruumiinsa oli löytynyt metsästä vain joitakin kuukausia sitten. ”Oon iha varma, että isä sen surmas, mut äitee ei koskaan puhu siitä. Sanoo vaan et se joutu mehtänpeittoon.” Sen jälkeen kaikki olivat pitkään hiljaa. He tunsivat toistensa salaisuuksien taakan, eivätkä tienneet mitä olisivat niillä tehneet. Lopulta Sini sanoi hiljaa lapsen vakavalla äänellä: ”Piru isäs nylkeköön. Ja veljes myös.” Matti säikähti, meinasi sanoa, ettei noin saa sanoa, mutta Sini tarttui heitä molempia käsistä ja katsoi heitä vuorotellen. ”Ehkä piru vie ne oikeesti, jos myö oikein pyydetään”, hän sanoi, ”Työ haluutte sitä, vai mitä?” Jaakko nyökkäsi vakavana. Eikä Mattikaan sitä voinut kieltää. Hänen ei tarvinnut nyökätä, Sini luki sen hänen silmistään. ”Piru viekään isäs”, Sini sanoi jotenkin vieraalla äänellä. ”Piru viekään isän”, Matti toisti kuuliaisesti, jotenkin huumaantuneena. ”Piru viekään veljes.” ”Piru viekään Juhan.” Sen jälkeen he toistivat rituaalin aina kun he uusivat verivalansa, joka kerta aina vain raivokkaammin, kunnes Matin isä meni yhtenä päivänä ostamaan maitoa. Juhan kohdalla Sini otti oikeuden omiin käsiinsä, kun piru ei sitä tehnyt. Myöhemmin kun he puhuivat tulevaisuudesta, Matti kertoi viattomasti haluavansa mennä isona naimisiin Sinin kanssa ja olla tämän kanssa aina. Hän ei edes tajunnut miten tosissaan sitä tarkoitti. Hän tajusi sen vasta

paljon myöhemmin. Sini heitti päänsä taaksepäin ja nauroi hänelle. Sini sanoi, ettei koskaan mene naimisiin, mutta jos menisi, Matti olisi ensimmäinen ehdokas. Hän halusi päästä pois tästä tuppukylästä ja nähdä kaupungin. Hän halusi matkustaa maailman ympäri. Jaakko ei sanonut paljon mitään. Kun häneltä asiasta kysyttiin, hän sanoi, ettei mieti tulevaisuutta, yrittää vain selviytyä nykyisyydestä. Hän kuulosti niin katkeralta, ettei kukaan osannut sanoa siihen mitään. Sini ei kertonut Matille mitä aikoi. Hän ei kertonut kenellekään. Sini lähti yksinään Jaakon talolle. Hän katseli piilosta miten Juha hakkasi halkoja. Hän huomasi, miten Jaakko yritti livahtaa talosta huomaamatta, mutta Juha huomasi hänet, laski kirveen maahan ja alkoi haastaa häntä painiin. Sanoi, että täytyyhän Jaakon oppia puolustamaan itseään. Siinä samassa hän läimäytti Jaakkoa lujaa kasvoille. Jaakko alkoi itkeä. ”Puolusta ittees, saamarin kakara!” Hän löi uudestaan ja Jaakko kaatui rähmälleen. Hänen silmäkulmansa aukesi. Sini hiipi piilostaan äänettömästi. Hän huomasi kirveen maassa ja nosti sen. Se oli painava, melkein liian painava hänelle. Hän punnitsi sitä käsissään hetken aikaa, puristi sitä käsissään niin lujaa kuin jaksoi. ”Nouse ylös!” Juha ärähti Jaakolle. Jaakko nousi puolittain ylös ja hän kohtasi Sinin katseen. Jaakko pudisti päätään huomaamattomasti. Sini katsoi häntä pitkään, näytti hetken siltä kun hän olisi epäröinyt. Juha repi Jaakon hiuksista ylös ja Jaakko irvisti tuskasta. Sini astui Juhan näköpiiriin kirves kädessään, tuijotti häntä irvistäen raivoisasti. ”Pidä likaset näppis irti Jaakosta”, Sini sähähti. Juha käänsi katseensa Siniin, mittaili häntä hetken katseellaan yllättyneenä ja purskahti sitten pilkalliseen nauruun. ”Mitäs sinä aattelit tolla kirveellä tehdä, kakara?” Sini tuijotti häneen rävähtämättä silmiin, nauroi hänelle yhtä lailla - häijyä, kumeeaa naurua joka ei kuulostanut inhimilliseltä. ”Tuu ottaan selvää jos uskallat”, hän sanoi uhmakkaasti. Taas Juha mittaili häntä katseellaan huvittuneena ja päästi irti Jaakon hiuksista. Jaakko putosi polvilleen hänen jalkojensa juureen. Juha tönäisi häntä niin että hän kaatui ja naurahti halveksivasti. Juhalle ei tullut mieleenkään pelätä honteloa tyttölästä, vaikka tällä sattuihin olemaan kirves kädessään. Jaakkokin pelkäsi ainoastaan Sinin puolesta – hänelle ei tullut mieleenkään että Sini voisi mitenkään satuttaa Juhaa edes kirveen kanssa. Hän tiesi, että Juha pystyisi helposti ottamaan kirveen häneltä pois. ”Sini-kiltti, häivy ko viel voit”, Jaakko rukoili, kun Juha lähti kävelemään häntä kohti häijy virnistys kasvoillaan. ”Mie en lähe yhtään mihkään ja tiiät sen itteki, joten ihan turha puuttuu tähän. Miulla on asioita selvitettävänä veljes kanssa.” ”Kannattais ehkä kuunnella Jaakkoo, kakara. Sinä puutut nyt asioihin jotka ei sulle mitenkään kuulu.” ”Ne rupes justiin kuuluun miulle. En mie sinuu pelkää.” ”Kannattais ehkä pelätä”, Juha ärähti vaarallisella äänellä. ”Ei, ei kannattais. Sie oot pelkkä pelkuri jossa ei oo miestä nimeksikään. Et uskalla käyä kokosies kimppuun joten hakkaat lapsii. Sie oot sääliittävä.” ”Varo sanojas, kakara tai annan sulle syyn pelätä.” Jaakko nousi hitaasti ylös ja astui veljensä eteen. Hänen pelokkaat silmänsä tuijottivat vuorotellen Siniä ja Juhaa. ”Sini-kiltti... Arvostan sitä että koitat puolustaa minuu mut häivy nyt – ihan oikeesti.” Jaakko aneli ja hänen äänestään kuului paniikki. ”Turpas kii”, Juha ärähti ja työnsi hänet rajusti tieltään niin että hän kaatui. Sini puristi kirvestä tiukemmin. ”Oon kerranki samaa mieltä veljes kanssa”, Sini sanoi melkein hilpeällä äänellä, ”Oohan nyt vaiti ja nauti esityksestä. Pysy vaan siinä mis oot. Mie en lähe mihkään, siitä voit olla varma.” ”Se ois liian myöhästä jo muutenki”, Juha sanoi. ”Siinä sie oot ihan oikeessa. Sitä paitsi vastahan miulla rupee oleen hauskaa.” Sinin ääni oli täynnä harkittua ivaa ja sanojaan tehostaakseen hän heitti päänsä taaksepäin ja nauroi pilkallista nauruaan. ”Hullu likka”, Juha tuhahti kävellessään lähemmäksi häntä. Jaakko nousi nopeasti ylös. ”Juha, jos kosket häneen... - ” ”Niin sinä teet mitä, pikkusisko?” Juha kysyi pilkallisesti. ”Sinuna mie oisin enemmän huolissani siitä mitä mie siulle teen”, Sini sanoi jäätävällä äänellä kiinnittäen Juhan huomion itseensä. ”Et sinä mulle mitään pysty tekeen, kakara.” ”Astu viel

pari askelta niin katotaan pystynkö.” Jaakko luuli jo Sinin menettäneen viimeisenkin järjehivenensä, kun hän hymyili Juhalle leveästi, silmät raivoisina. Sitten Juha astui askeleen. Sitä hänen ei olisi pitänyt tehdä. Sini iski epäröimättä, käsien yhtään tärisevästi kirveen suoraan Juhan jalkapöytään. Ivallinen virne kuoli hänen huulilleen. Kirves sujahti nätisti saappaan läpi ja osui suoraan maaliinsa. Verta roiskahti nurmikolle ja Sinin esiliinalle, sitä suihkusi haavasta valtoimenaan ja kerääntyi lammikoksi Juhan jalan alle. Juha kalpeni ja kaatui suoraan nurmikolle. Hän menetti hetkeksi tajuntansa. Jaakko tuijotti raivosta kalvennutta Siniä epäuskoinen ilme kasvoillaan. Hän ei kyennyt sanomaan sanaakaan. Sini riiputti veristä kirvestä kädessään tuijottaen tajutonta Juhaa tavalla, joka väkisinkin kylmäsi Jaakkoa. Hän näytti yhtäkkiä vieraalta, kuin riivatulta sotkuisine hiuksineen, verisine vaatteineen ja julmine ilmeineen. Hän ei ollut koskaan nähnyt pyöveliä, mutta Sinin silmiin katsoessaan se oli ensimmäinen mielikuva joka hänelle tuli mieleen. Kun Juha heräsi, hänen tuskankarjaisunsa kuului pitkälle. Karjaisujensakin läpi hän kuuli Sinin vihaiset sanat, jotka syöpyivät hänen mieleensä, samoin kuin kuva pienestä tytöstä joka piteli veristä kirvestä uhkaavasti. ”Annaki olla tasan viimonen kerta ko kosket Jaakkoon tai seuraaval kerralla saat tän kalleos.” Sitten Sini iski kirveen maahan, vain muutaman sentin päähän Juhan kasvoista. Niin tehdessään hän nauroi hysteeristä, pelottavaa naurua joka toi jotenkin mieleen pedon murinan. Juha menetti yhden varpaan ja ontui aina siitä lähtien. Hän ei koskaan enää käynyt käsiksi Jaakkoon, eikä hän koskaan kertonut kenellekään totuutta. Isälle ja kylän parantajalle hän väitti kirveen livenneen vahingossa kun hän oli pilkkomassa puita. Mutta hän ei unohtanut. Jaakko kertoi tarinan Matille katkonaisesti änkyttäen kun Sini pesi lammessa veristä esiliinaansa tutkimaton ilme kasvoillaan. Jaakon lopetettua Matti oli pitkään hiljaa. ”Sinä oot kyl ihan täys mielipuoli”, Matti sanoi lopulta Sinille. Ääni oli vilpittömän ihaileva.